

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง
ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
Development of Accounting System for Shrimp
Farmers Community Enterprise, Huai Muang
Sub-district, Kamphaeng Saen District,
Nakhon Pathom Province

ทาริกา แยมขะมัง¹

นันทวัฒน์ ปัญญายศนากรณ²

Tarika Yamkamang

Nantawat Panyayodtanakorn

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และ (2) พัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์เจาะลึก วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง และ ใช้แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจจากการพัฒนาระบบบัญชี'

¹อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ติดต่อได้ที่ : tarika.thongpleow@gmail.com

¹Lecture, Faculty of Liberal Arts And Science, Kaketsart University, Kamphaeng Saen
Canpus, e - mail: tarika.thongpleow@gmail.com

²อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ติดต่อได้ที่ : tarika.thongpleow@gmail.com

²Lecture, Faculty of Liberal Arts And Science, Kaketsart University, Kamphaeng Saen
Canpus, e - mail: nantawat.ku.kps@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า (1) วิสาหกิจชุมชนฯ ได้ดำเนินงานเพื่อหารายได้ให้กับเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการบันทึกบัญชีตามความเข้าใจของสมาชิกฯ โดยมีได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เอกสารอ้างอิงในการลงบัญชีไม่ครบ นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเพียงรายรับรายจ่ายของเงินสดเท่านั้น ไม่มีระบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม (2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมประกอบด้วย 9 เล่ม ได้แก่ สมุดบัญชีรายได้ สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย สมุดบัญชีกระทบยอดเงินฝากธนาคาร สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ สมุดบัญชีคุมสินค้า สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นฯ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่าการพัฒนาบบบัญชีเห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมกับการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54)

คำสำคัญ : ระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชน เกษตรกรเลี้ยงกุ้ง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the problems and obstacles of accounting system for shrimp farmers in Huai Muang sub-district, Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom province and (2) to develop community enterprise accounting systems for shrimp farmers, Huai Muang sub-district, Kamphaeng Saen district, Nakhon Pathom province. The research tools used in this qualitative study included in-depth interviews, community enterprise shrimp farmers and questionnaires to evaluate satisfaction from the development of accounting systems

The results showed that (1) community enterprises has been operating to earn income for shrimp farmers. In the past, accounting records were based on the understanding of members without systematic accounting. Reference documents for accounting records were incomplete. In addition, there was only a record of cash transactions without an appropriate internal control system. (2) The appropriate accounting system

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

consists of 9 accounting books, namely revenues book, expenses book, account receivable control book, account payable control book, cash book, reconciling bank deposits book, assets control book, inventory control book, Investment units control book. The respondents agreed that the development of the accounting system was appropriate for the operation (average 4.40, standard deviation 0.54).

Keywords: Accounting System, Community Enterprises, Shrimp Farmer

ความนำ

ระบบบัญชี มีความสำคัญมากในการดำเนินงานของกิจการต่าง ๆ ซึ่งระบบบัญชีที่ดีต้องเริ่มจากการศึกษาลักษณะการดำเนินงานของกิจการแต่ละกิจการ เพื่อจะทำให้เกิดการวางระบบบัญชีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีต่าง ๆ เป็นการบันทึกเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนำไปสรุปผลเป็นรายงานทางการเงิน ข้อมูลที่ได้รับจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลนั้นไปใช้เพื่อการวางแผนและตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ได้ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบบัญชีจะทำให้องค์กรสามารถทราบถึงผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผลกำไรขาดทุนจากการประกอบกิจการ มูลค่าสินทรัพย์ต่าง ๆ ในกิจการ การควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งลดปัญหาการทุจริตได้

ชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมเป็นชุมชนที่อาชีพหลักเป็นเกษตรกรเพาะเลี้ยงกุ้งจึงมีรายได้หลักมาจากการจำหน่ายกุ้งในปี 2560 ชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้งฯ ได้เข้าร่วมโครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนโดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและชุมชน ด้วยการนำหลักการทฤษฎีและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรต่าง ๆ ที่รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานไว้เกษตรกรสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจและก่อให้เกิดกระแสเงินหมุนเวียน จากโครงการดังกล่าว ชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง

ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้เข้าร่วมการประกวดชุมชนตัวอย่าง จากทางภาครัฐและได้รับรางวัลทำให้มีเงินทุนเพื่อขยายโอกาสทางการตลาดด้านอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ 9101 ทางชุมชนและผู้นำชุมชนได้เล็งเห็นถึงการต่อยอดของการพัฒนาชุมชนจึงเดินทางไปสู่การจัดตั้ง วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ.2560 - 2579 ได้นำประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อยกระดับศักยภาพของ ประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ (1) ต่อยอดอดีต โดยการกลับไปยังวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และหาจุดเด่นทางธรรมชาติที่หลากหลาย (2) ปัจจุบัน เพื่อวางแผนทางอนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ และ (3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต โดยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ

ภายหลังจากการดำเนินงาน พบว่ามีรายได้จากการขายลูกกุ้ง การให้เช่า เครื่องสูบน้ำ รวมทั้งมีเงินหมุนเวียนภายในวิสาหกิจชุมชนฯ แต่ไม่มีการบันทึกบัญชีอย่าง ถูกต้องและเหมาะสม ขาดการควบคุมภายในที่ดีทำให้สมาชิกขาดความเชื่อถือในด้าน การเงิน อีกทั้งผู้ที่มีหน้าที่บันทึกบัญชีขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ดังนั้น นักวิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ให้เป็นระบบ มีแบบฟอร์ม เอกสารบันทึกบัญชี วิธีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง การจัดทำงบการเงิน เพื่อให้สมาชิกนั้น ทราบรายได้ ค่าใช้จ่าย รวมทั้งผลการดำเนินการในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี เพื่อรองรับ กับสถานการณ์ปัจจุบัน และจะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้งมีความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- 2) พัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

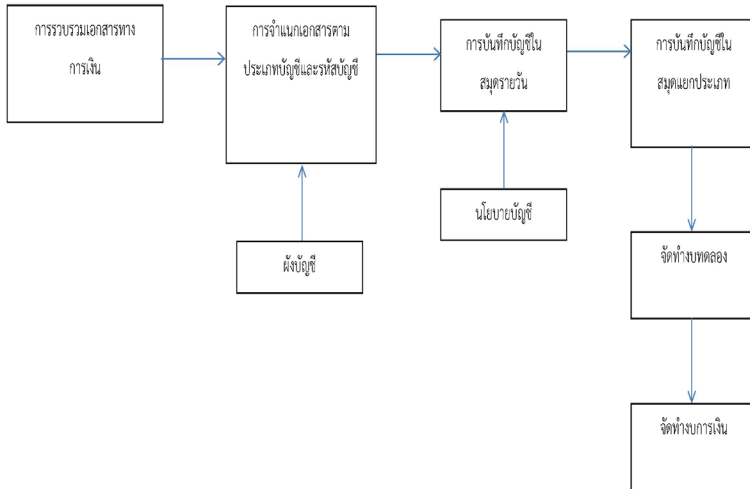
การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ
 - (1.1) คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
 - (1.2) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
 - (1.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- 2) ขอบเขตด้านเนื้อหา
ระบบบัญชีบริการ การบันทึกรายการทางบัญชี การจัดทำงบทดลอง การจัดทำงบการเงิน และหลักการภาษีอากรวิสาหกิจชุมชน
- 3) ขอบเขตด้านเวลา 1 ปี

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Dutsani Songmueang (2018: 1 - 3) ได้ให้ความหมายระบบบัญชี คือ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารทางการเงินต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในกิจการ ช่วยให้ฝ่ายจัดการได้มีข้อมูลการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ องค์กรประกอบของระบบบัญชี ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (1) เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี เป็นเอกสารทางการเงินที่องค์กรได้รับจากการดำเนินงาน เอกสารดังกล่าวมีทั้งที่ได้รับจากบุคคลหรือหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีต่อไป (2) การบันทึกบัญชีในสมุดบัญชี ตามปกติสมุดบัญชีแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมุดขั้นต้น และสมุดขั้นปลาย (3) การจัดทำรายงานทางการเงิน เป็นการสรุปผลจากการบันทึกบัญชีในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรูปของรายงาน โดยจัดทำจากข้อมูลยอดคงเหลือของทุกบัญชีที่รวบรวมไว้ในงบทดลอง งบการเงินหรือรายงานทางการเงินประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และอาจจะมีการทำรายงานรายละเอียดเพิ่มเติมตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่ควบคุมดูแลองค์กร ตามภาพประกอบ

ภาพที่ 1 : องค์ประกอบของระบบบัญชี

ที่มา : Dutsani Songmueang, 2015

การออกแบบระบบบัญชีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละกิจการ จึงจำแนกขั้นตอนการออกแบบระบบบัญชีเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

1) การสอบถามข้อมูลจากผู้บริหาร ทำให้ทราบถึงปัญหาปัจจุบันขององค์กร จากนั้นนำข้อมูลวิเคราะห์กำหนดแนวทางสอดคล้องกับผู้บริหาร ซึ่งการสอบถามนั้นจะมีการสอบถามผู้บริหารทุกระดับและอีกประการหนึ่งต้องสอบถามองค์กรว่ากิจการจะใช้การทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือด้วยมือเพราะจะส่งผลต่อการออกแบบระบบบัญชีที่แตกต่างกันออกไป

2) การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกิจการในขั้นตอนนี้มีหลายวิธีการที่ใช้ในการสำรวจ ได้แก่ การสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ การตรวจสอบการปฏิบัติงาน การตรวจสอบเอกสาร ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นที่กิจการควรสำรวจและรวบรวมประกอบด้วยเรื่องสำคัญได้แก่ ลักษณะทั่วไปของกิจการ การควบคุมภายใน การใช้แบบฟอร์มเอกสารประกอบการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ สมุดบัญชีต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกบัญชี ผังบัญชี นโยบายการบัญชี และรายงานของกิจการ

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

3) การวิเคราะห์หรือออกแบบระบบบัญชี ผู้ออกแบบระบบทำการสรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจากการสำรวจรวมทั้งปัญหาจุดอ่อนของการควบคุมภายในนำมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบระบบบัญชีใหม่

4) การนำระบบบัญชีใหม่ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการนำระบบบัญชีไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจจึงทำให้การออกแบบระบบบัญชีประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

5) ติดตามผล เมื่อหน่วยงานได้นำระบบบัญชีใหม่ไปใช้แล้วช่วงเวลาหนึ่งผู้ออกแบบระบบบัญชีจะต้องมีการติดตามผลว่าการปฏิบัติงานจริงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้บริหารรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานพอใจหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไรที่จำเป็นต้องแก้ไข

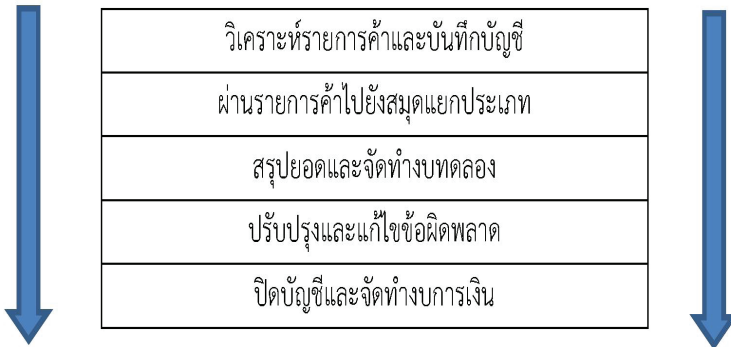
6) การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ภายหลังจากการติดตามและมีการปรับปรุงแก้ไขระบบบัญชีใหม่ให้เกิดความเหมาะสมกับองค์กรแล้วผู้ออกแบบจะต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามระบบบัญชีที่ออกแบบไว้เพื่อสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่เรียนรู้ในการทำงานได้

7) แนวทางการเลือกใช้โปรแกรมบัญชี การเลือกใช้โปรแกรมบัญชีให้เหมาะสมกับกิจการนั้นก็ควรคำนึงถึงลักษณะขององค์กร โดยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปจำแนกได้เป็น 3 ประเภทตามศักยภาพในการทำงาน ได้แก่ โปรแกรมบัญชีแยกประเภท, โปรแกรมบัญชีแยกประเภทที่มีการเชื่อมต่อกับหน่วยงาน, โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปทางการวางแผนทรัพยากรองค์กร

Thari Hiranratsami et al (2016: 10) กล่าวถึงคำจำกัดความของการบัญชีตามความหมายของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาว่าการบัญชีเป็นศิลปะของการจัดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเงินไว้ในรูปของเงินตรา จัดแยกหมวดหมู่ของรายการที่บันทึกสรุปผลและวิเคราะห์ความหมายของรายการที่ได้จัดบันทึกไว้โดยจัดทำในรูปแบบของรายงานทางการเงิน

Nitaya Horarueang (2017: 8) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ว่า เป็นศิลปะของการจัดบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงิน

โดยใช้หน่วยเงินตรา ซึ่งรายการหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตรวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติงานในอนาคต วงจรการจัดทำบัญชีเป็นกระบวนการจัดทำบัญชีจะเริ่มต้นจากการเกิดเหตุการณ์ทางธุรกิจ จากนั้นนักบัญชีจะวิเคราะห์รายการค่าว่ามีผลกระทบต่อสมการบัญชีอย่างไรแล้วจากนั้นจะบันทึกลงในสมุดขั้นต้น ซึ่งหมายถึงสมุดรายวันและจัดข้อมูลแยกประเภทตามผังบัญชีโดยใช้สมุดแยกประเภท (Ledger) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหนึ่งนักบัญชีจะสรุปยอดในรูปแบบของงบทดลองจากนั้นหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการจัดทำบัญชีก็จะทำการปรับปรุงและแก้ไขรายการค่ารวมทั้งบันทึกการปิดบัญชีและการจัดทำงบการเงินซึ่งสามารถสรุปวงจรบัญชีได้ตามรูปภาพ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 : วงจรบัญชี

ที่มา : Nitaya Horarueang, 2017

การวิเคราะห์รายการค่า และการบันทึกบัญชี ซึ่งรายการค่า หมายถึง เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงใน สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของซึ่งลักษณะของรายการค่า มี 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

1) การจัดหาสินทรัพย์ (Assets Resource) หมายถึงการได้มาของสินทรัพย์ซึ่งอาจจะมาจากเจ้าหนี้ (หนี้สินเพิ่มขึ้น) หรือส่วนของเจ้าของ (ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น)

2) การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ (Assets Exchange) จะส่งผลทำให้สินทรัพย์ชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้นและสินทรัพย์ชนิดหนึ่งลดลง เช่น การจัดซื้อสินทรัพย์ด้วยเงินสด หรือการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ด้วยกันเอง เป็นต้น

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

3) การใช้สินทรัพย์ (Assets Use) จะส่งผลให้สินทรัพย์ลดลง หนี้สินหรือ ส่วนของเจ้าของลดลงหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น เช่น จ่ายค่าใช้จ่าย ชำระหนี้เจ้าหนี้ จ่ายเงินปันผล
หลังจากนั้นในการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชี ซึ่งอาศัยตามหลักบัญชีคู่ (Double Entry) ก็กิจการจะต้องบันทึกผลกระทบของรายการทางธุรกิจทั้ง 2 ด้าน ดังสมการบัญชีที่ว่า สินทรัพย์ + ค่าใช้จ่าย = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ + รายได้

จากสมการดังกล่าวจะเห็นว่าสมการถูกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้านซ้ายเรียกว่า ด้านเดบิต (Debit) ส่วนด้านขวาเรียกว่าด้านเครดิต (Credit) ดังนั้นต้องพิจารณาว่า รายการค่านั้นมีผลกระทบต่อสมการบัญชีด้านใดบ้าง จากสมการบัญชีทั้ง 2 ด้านได้แก่ด้าน เดบิตและด้านเครดิต หากยอดคงเหลือของบัญชีอยู่ด้านเดบิต เรียกว่า (Debit Balance) หากยอดอยู่ทางด้านเครดิต เรียกว่า (Credit Balance) หรืออาจจะสังเกตจากบัญชี หมวดยอดเพิ่มขึ้นฝั่งโดยยอดคงเหลือจะอยู่ในฝั่งนั้นด้วย ตัวอย่างเช่น สินทรัพย์ เพิ่มขึ้นอยู่ฝั่ง เดบิต ดังนั้นยอดคงเหลือจะอยู่ฝั่งเดบิต ในการบันทึกผลกระทบของรายการค้าจะทำการ บันทึกในสมุดรายวันทั่วไป (General Journal) ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสมุดรายวัน ทั่วไปตามรูปภาพ 3 รูปภาพสมุดรายวัน

วันที่	รายการ	บัญชีเลขที่	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
25X1	2		6			
ส.ค. 1	เงินสด	3 101	72000	-		
	รายได้ค่าบริการ	5 401			7	
	รับรายได้ค่าบริการเป็นเงินสด	4			72000	-

ภาพที่ 3 : สมุดรายวันทั่วไป

ที่มา : Nitaya Horarueang, 2017

หมายเหตุ

1. วันเดือนปีที่เกิดรายการค้า
2. รายการค้าที่บันทึกทางด้านเดบิต
3. รายการค้าที่บันทึกทางด้านเครดิต
4. คำอธิบายรายการค้า
5. บัญชีเลขที่ หรือ รหัสบัญชี
6. ยอดเงินที่บันทึกทางด้านเดบิต
7. ยอดเงินที่บันทึกทางด้านเครดิต

จะสังเกตเห็นว่ารายการค้าดังกล่าวเกิดขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม 25X1 บันทึกบัญชีด้านเดบิตเงินสด เพราะเงินสดของกิจการเพิ่มขึ้น จากนั้นเครดิตรายได้ค่าบริการ เพราะกิจการมีรายได้ค่าบริการเพิ่มขึ้น ส่วนของเลขที่บัญชี 101 หมายถึงรหัสบัญชีของบัญชีเงินสดและ 401 หมายถึงรหัสบัญชีของรายได้ค่าบริการด้วยยอดเงินที่บันทึกทางด้านเดบิต 72,000 และเครดิต 72,000

การผ่านรายการค้าไปยังสมุดแยกประเภท (Posting To The General Ledger) เป็นการจำแนกรายการค้าที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไป โดยนำรายการค้าที่เหมือนกันมาจัดกลุ่มเดียวกันเพื่อให้กิจการสามารถทราบยอดคงเหลือของบัญชีดังกล่าวได้ ซึ่งสมุดแยกประเภทนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ บัญชีแยกประเภทรูปตัวที (T Account Form) กับ บัญชีแยกประเภทแบบรายงาน (Report Form) ซึ่งประโยชน์ของบัญชีแยกประเภทในแต่ละรูปแบบนั้นขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ต้องการใช้

สรุปยอดและการจัดทำงบทดลอง (Trial Balance) งบทดลองกิจการจะจัดทำภายหลังจากการรวบรวมยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภท ซึ่งการนำยอดคงเหลือมาจัดทำในงบทดลองจะทำให้ทราบว่ายอดคงเหลือของผลรวมด้านเดบิต และ เครดิตของทุกบัญชีเท่ากันเรียกว่า “งบทดลองตัว” แต่ถ้างบทดลองไม่ลงตัวแสดงว่าเกิดข้อผิดพลาดขึ้นในจุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ก็ต้องระวังการที่ยอดเท่ากันทั้ง 2 ฝ่ายไม่ได้หมายความว่ากรบันทึกบัญชีถูกต้องเสมอไป ซึ่งข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแต่ยังคงทำให้งบทดลองลงตัวมีหลายกรณี เช่น บันทึกรายการผิดพลาดในสมการบัญชีเดียวกัน บันทึกจำนวนเงินผิดเท่ากัน

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

การแก้ไขและปรับปรุงข้อผิดพลาด หากมีการพบว่าการลงบัญชีผิดพลาดและรายการค้าดังกล่าวได้ผ่านไปยังบัญชีแยกประเภทแล้วดังนั้นก็กิจการจะต้องมีการบันทึกแก้ไขในสมุดรายวันเพื่อจะให้รายการค้าที่ถูกแก้ไขเป็นรายการค้าที่ถูกต้องในการแสดงข้อมูลในงบการเงินให้ถูกต้อง แต่หากรายการค้านั้นเกิดจากการยกยอดผิดจากบัญชีแยกประเภทมาซึ่งงบทดลองก็ไม่จำเป็นต้องบันทึกบัญชีปรับปรุงแก้ไขรายการดังกล่าว

การปิดบัญชีและจัดทำงบการเงิน เป็นขั้นตอนที่กิจการต้องการสรุปข้อมูลทางบัญชีให้อยู่ในรูปสารสนเทศทางการบัญชีหรืองบการเงินเพื่อนำเสนอต่อผู้ที่ต้องการใช้งบการเงินนั้น การปิดบัญชีกิจการจะทำการสรุปผลการดำเนินงานสำหรับรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน ออกมาในรูปแบบของงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หรืองบกำไรขาดทุน ดังนั้นหมวดบัญชีที่จะปิดจะเป็นหมวดบัญชีชั่วคราวได้แก่หมายรายได้ หมวด 4 และหมวดค่าใช้จ่าย หมวด 5 ในส่วนของหมวดบัญชีสินทรัพย์ หมวด 1 หนี้สิน หมวด 2 และส่วนของเจ้าของ หมวด 3 จะไม่มีการปิดบัญชีแต่จะใช้หลักการยกยอดคงเหลือยกไปสำหรับรอบระยะเวลาใหม่ ซึ่งข้อมูลหมวดบัญชี สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของจะแสดงอยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน

Federation Of Accounting Professions (2018: 9) ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงิน ได้อธิบายความหมายของจุดหมายของงบการเงินว่าเป็นการนำเสนอฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการอย่างมีแบบแผนทั้งนี้เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ ค่าใช้จ่าย รวมถึงผลกำไรขาดทุนที่กิจการทำมาหาได้ เงินทุนที่กิจการได้รับจากผู้เป็นเจ้าของและการจัดสรรส่วนแบ่งให้ผู้เป็นเจ้าของ และมีการจัดทำกระแสเงินสด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ จากความหมายดังกล่าวงบการเงินฉบับสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับงวด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของ งบกระแสเงินสดสำหรับงวด หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ ต้นงวดก่อน ซึ่งกรณีนี้จะเกิดจากการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาใช้ ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับย้อนหลังรายการในงบการเงิน

Federation Of Accounting Professions (2018: 6 - 8) ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ กล่าวว่า การวัดมูลค่าเมื่อรับรู้รายการกิจการต้องวัดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เข้าเงื่อนไขรับรู้รายการเป็นสินทรัพย์โดยใช้ราคาทุนซึ่งส่วนประกอบของราคาทุนประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้ ราคาซื้อรวมกับอากรขาเข้าและภาษีซื้อที่ไม่สามารถขอคืนได้, ต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ซึ่งทำให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ต้นทุนที่ประมาณในเบื้องต้นสำหรับการรื้อ การขนย้าย และการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์

นอกจากนี้ต้นทุนที่ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งในราคาทุนของรายการที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ ตัวอย่างต้นทุนในการเปิดสถานประกอบการใหม่ ต้นทุนในการแนะนำสินค้าหรือบริการใหม่ ต้นทุนในการฝึกอบรมพนักงาน ต้นทุนในการบริหารและค่าใช้จ่ายทั่วไป

การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้ว่ากิจการต้องรับรู้มูลค่าที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ตามวิธีราคาทุน หรือวิธีการตีราคาใหม่

1) ภายหลังจากการรับรู้รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์กิจการต้องแสดงรายการ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้นด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมของสินทรัพย์

2) ภายหลังจากการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์หากที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้นสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการต้องแสดงรายการดังกล่าว ด้วยราคาที่เป็นใหม่ คือ มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมที่เกิดขึ้นในภายหลัง กิจการต้องตีราคาสินทรัพย์ใหม่ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่ามูลค่าตามบัญชีจะไม่แตกต่างจากมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานอย่างมีสาระสำคัญ รวมทั้งสินทรัพย์ทุกรายการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน จะหมายรวมถึงกลุ่มสินทรัพย์ที่มีลักษณะและประโยชน์การใช้งานที่คล้ายคลึงกันต่อการดำเนินงานของกิจการ เช่นกิจการมีที่ดิน 10 ไร่ ถ้าต้องการวัดมูลค่าที่ดินต้องมีการตีราคาที่ดินใหม่ ทั้ง 10 ไร่พร้อมกันทั้งหมด

ค่าเสื่อมราคา หมายถึง การปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น จากความหมายของมาตรฐานบัญชีหมายถึงการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์กิจการต้องมีการคิดอย่างมีหลักการ

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

เพื่อสะท้อนให้เห็นว่ามูลค่าสุทธิของสินทรัพย์นั้นใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม หากสินทรัพย์มีหลักการคิดค่าเสื่อมราคาที่คล้ายกันและอายุให้ประโยชน์ที่เหมือนกันสามารถคิดค่าเสื่อมราคาเป็นกลุ่มของสินทรัพย์ได้ ค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นระหว่างงวดบัญชีจะรับรู้เป็นกำไรขาดทุน

การตัดรายการ กิจการต้องตัดรายการมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ออกจากบัญชี เมื่อกิจการมีการจำหน่ายสินทรัพย์ หรือ กิจการไม่ต้องการใช้สินทรัพย์นั้นในอนาคตรวมทั้งต้องรับรู้ผลกำไรขาดทุนจากการตัดรายการสินทรัพย์นั้น

Ministry Of Agriculture And Cooperatives (2005: 1) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อธิบายความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชนทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

The Revenue Department (2017: 2 - 3) ตามคู่มือภาษีสำหรับวิสาหกิจชุมชน ได้อธิบายถึงลักษณะของวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซึ่งการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนจะดำเนินการจดทะเบียน ณ.สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรกิ่งอำเภอสำหรับรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ กรณีเป็นนิติบุคคล และ ไม่นิติบุคคล

หน้าที่ทางภาษีของวิสาหกิจชุมชน เมื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนแล้วซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีรายได้ และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชนดังนั้นก็ต้องมีหน้าที่เสียภาษีตามประมวลรัษฎากร ซึ่งการเสียภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม นั้นเป็นรูปแบบที่ไม่นิติบุคคล การดำเนินการทางภาษีจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1) ขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร โดยการใช้แบบ ล.ป.10.2 ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่วิสาหกิจชุมชนตั้งอยู่ภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันที่มิได้เงินได้พึงประเมิน หากเป็นนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องขอเลขผู้เสียภาษีเงินได้โดยใช้เลขทะเบียนนิติบุคคลแทน

- 2) ให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำรายงานเงินสดรับ - จ่าย
- 3) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี

The Revenue Department (2006: 1) ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 161) กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และมีได้เป็นผู้ประกอบการ จัดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดทำบัญชีหรือรายงานแสดงรายได้ และรายจ่าย ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2549 ได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีเงินได้ตามมาตรา 40(5) - (8) แห่งประมวลรัษฎากร จัดทำบัญชีหรือรายงานแสดงรายได้และรายจ่ายเป็นประจำวัน โดยต้องมีรายการและข้อความอย่างน้อยตามที่ประกาศอธิบดีฯ กำหนด ดังนี้

1) รูปแบบรายงานเงินสดรับ - จ่าย รายงานเงินสดรับ - จ่าย ที่ผู้ประกอบการ ใช้จัดทำเพื่อแสดงรายได้และรายจ่ายประจำวัน ต้องมีรูปแบบลักษณะตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 161) ในรายงานเงินสดรับ-จ่าย แสดงรายการรายได้ตามประมวลรัษฎากร (2561) ซึ่งถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5) - (8) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 40(5) เป็นเงินได้พึงประเมินที่เกิดจากการให้เช่าทรัพย์สิน, การผิดสัญญาเช่า, การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน เงินได้พึงประเมินตามมาตรานี้ได้ระบุถึงสินทรัพย์ที่ให้เช่าหลายประเภท ในวิสาหกิจชุมชนห้วยม่วงฯ มีการให้เช่าเครื่องสูบน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตร ก็ถือว่าเป็นเงินได้ตามมาตรานี้เช่นกัน แต่ถือว่าเป็นสินทรัพย์อื่น กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายได้ ร้อยละ 10 ถ้าไม่เช่าการเช่าช่วงแต่ถ้าเป็นการเช่าช่วงจะหักค่าใช้จ่ายได้ตามค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้เช่าเดิม

มาตรา 40(6) เป็นเงินได้พึงประเมินที่เกิดจากวิชาชีพอิสระหมายถึงกลุ่มที่เป็นเงินได้จากวิชาชีพวิชากฎหมาย, การประกอบโรคศิลปะ, วิศวกรรม, สถาปัตยกรรม, การบัญชี, ประณีตศิลปกรรม เป็นต้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ทำการศึกษากิจนั้นไม่มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา

มาตรา 40(7) เป็นเงินได้พึงประเมินที่เกิดจากการรับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ การหักค่าใช้จ่ายตามมาตรานี้จะสามารถหักได้เป็นการเหมาร้อยละ 60 หรือ หักตามความจำเป็นและสมควร

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

มาตรา 40(8) เป็นเงินได้พึงประเมินที่มาจากการทำธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรืออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ระบุใน (1)- 7) ในอนาคตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนห้วยม่วงฯ อาจมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรานี้ เช่นการจำหน่ายอาหารสัตว์ การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น ในส่วนของการหักค่าใช้จ่าย จะหักเป็นการเหมาร้อยละ 60 เกือบทั้งหมด หรือหักตามความจำเป็นและสมควร

2) วิธีการจัดทำรายงานเงินสตรับ-จ่ายการจัดทำรายงานเงินสตรับ-จ่ายจะต้องมีรายการและข้อความอย่างน้อยตาม แบบที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเพิ่มช่องรายการให้เหมาะสมกับสภาพ ของกิจการได้ รวมทั้งต้องมีการจัดทำเป็นภาษาไทย หากใช้ภาษาต่างประเทศต้องมีภาษาไทยกำกับการลงรายการในรายงานเงินสตรับ-จ่าย ภายใน 3 วันทำ การนับแต่วันที่มี รายได้หรือรายจ่ายเกิดขึ้น รายการที่นำมาลงในรายงานเงินสตรับ-จ่าย ต้องมีเอกสารประกอบการลงรายงาน เช่น ใบเสร็จ ใบกำกับภาษี และเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้ รายจ่ายที่เกิดขึ้นต้องเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโดยตรง หากมีภาษีซื้อเกิดขึ้นสามารถลงรวมเป็นต้นทุนของสินค้าหรือค่าใช้จ่ายได้ทั้งจำนวน เนื่องจากไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่มีการขายสินค้าหรือให้บริการเป็นเงินเชื่อ ให้บันทึกในวันที่รับชำระค่าสินค้าหรือบริการ โดยอธิบายเพิ่มเติมในช่องหมายเหตุ ทุกสิ้นเดือนให้สรุปยอดเงินสตรับ-จ่าย เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการ ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3) การยื่นแบบรายการชำระภาษี ในการยื่นแบบรายการชำระภาษีขึ้นอยู่กับรูปแบบของธุรกรรมของวิสาหกิจชุมชนนั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาษีที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ทางราชการได้มีการช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนฯ จึงได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 330 (2560) เรื่องการขยายระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้สำหรับวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สำหรับวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบที่ไม่ใช่นิติบุคคลซึ่งมีเงินได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท ต่อปีสำหรับปีภาษีนั้น ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 – 31 ธันวาคม 2562 การหักค่าใช้จ่ายวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น สามารถเลือกการหักค่าใช้จ่ายได้

2 แบบคือ การหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ตามอัตราร้อยละที่กฎหมายกำหนด การหักค่าลดหย่อน วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นกิจการที่อยู่ในการค้าเนินงานห้างหุ้นส่วนสามัญแบบไม่จดทะเบียนจึงมีสถานะเป็นบุคคลธรรมดา สามารถหักลดหย่อนได้สำหรับผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคล คนละ 60,000 บาทต่อปีแต่รวมกันต้องไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี

Satjawat Vorayota et al (2018: 1) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) ศึกษาสภาพลักษณะการประกอบกรแนวทางกรจัดทำบัญชี และสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง (2) พัฒนาและเสนอระบบบัญชีที่เหมาะสม พบว่ามีสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี คือมีคู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อนและ มีภาระหน้าที่ในการผลิตสินค้า ทำให้มีเพียงการบันทึกรายได้ - รายจ่าย ไม่มีการอ้างอิงเอกสารหลักฐานระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารรูปแบบบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดงบต้นทุนการผลิต และสมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย

Wariphin Mongkhonsamai et al (2016) ได้ศึกษาเรื่องกรพัฒนาระบบบัญชีของผลิตภัณฑ์ผ้าใยกล้วยง บ้านห้วยทราย อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทกรทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยทราย อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตภัณฑ์ผ้าใยกล้วยง บ้านห้วยทราย อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ เคยเข้าร่วมจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบเดิมมีรูปแบบที่ยุงยาก ทำให้ผู้บันทึกบัญชีต้องเขียนรายงานรายรับรายจ่ายด้วยตัวเอง แต่สมุดบัญชีครัวเรือนของทีมวิจัยมีรูปแบบที่ง่าย มีการระบุรายการรายรับรายจ่ายประจำไว้ล่วงหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บันทึกบัญชี นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยทราย ได้พัฒนาระบบบัญชีครัวเรือนโดยเพิ่มรายได้ประจำ คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเพิ่มค่าเบี้ยรซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายไม่จำเป็นที่มักจะถูกซื้อมาตีเป็นประจำ

การพัฒนาาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Naphaphon Khlueanphet And Chusi Thisiriphet (2014) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาาระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาาระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้ด้วยตัวเอง ผลการศึกษาพบว่าวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ทำการแปรรูปผลผลิตจากใบเชียงดาออกสู่ตลาด โดยมีผลิตภัณฑ์หลัก คือ เครื่องดื่มเชียงดา แค้มซูลเชียงดา และหมอนเชียงดา ในอดีตวิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีการบันทึกรายรับและรายจ่ายทุกวัน และไม่ได้มีการบันทึกอย่างต่อเนื่อง วิสาหกิจยังไม่มีแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีขาดพื้นฐานความรู้ในด้านการบันทึกบัญชีเนื่องจากมีงานใหม่ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการพัฒนาาระบบบัญชีโดยการออกแบบรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 6 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดงบประมาณการผลิต สมุดงบรายได้ และ ค่าใช้จ่าย กรรมการผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีเป็นอย่างดี ซึ่งการจัดทำบัญชีดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์แก่วิสาหกิจชุมชนคือทำให้รู้รายรับ รายจ่ายที่แท้จริงของวิสาหกิจชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาอุปสรรคระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม (2) พัฒนาาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย (Document Analysis And Synthesis Study) เพื่อให้ได้ระบบบัญชี วิธีการบันทึกบัญชี การจัดทำบัญชี และระบบภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชนโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบบัญชี การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง มีหลักเกณฑ์การเลือกเอกสาร

โดยพิจารณาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความ เว็บไซต์และงานวิจัยที่มีการตีพิมพ์ระหว่างปี 2557 - 2562 โดยใช้ประเด็นหลักประกอบด้วย ระบบบัญชีบริการ การบันทึกรายการทางบัญชี การจัดทำบทดลอง การจัดทำงบการเงิน การควบคุมภายในและหลักการภาษีอากรวิชาชีพชุมชน จากนั้นสังเคราะห์โดยใช้ตารางเมตริกซ์ตามแนวคิด TOWS Matrix (Suchart Prasitruksin, 2012: 111) นำผลสังเคราะห์การศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาจัดทำประเด็นการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อนำข้อมูลไปทำการออกแบบระบบบัญชีกลุ่มวิชาชีพชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางองค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาระบบบัญชีวิชาชีพชุมชนฯ ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 : ตารางองค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาระบบบัญชีวิชาชีพชุมชนฯ

ชื่อเจ้าของ ผลงาน (ปี)	ระบบบัญชีบริการ	การบันทึกรายการทางบัญชี	การจัดทำบทดลอง	การจัดทำงบการเงิน	การควบคุมภายใน	ภาษีอากรสำหรับวิชาชีพฯ
Dutsani Songmueang (2018: 1-3)	/	/	/	/	/	
Thari Hiranratsami et al (2016: 10)		/	/	/		
Nitaya Horarueang (2017: 8)		/	/	/		
Federation Of Accounting Professions (2018: 9)				/		
Federation Of Accounting Professions (2018: 6-8)				/		
Ministry Of Agriculture And Cooperatives (2005: 1)						/

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ชื่อเจ้าของ ผลงาน (ปี)	ระบบบัญชีบริการ	การบันทึกรายการทางบัญชี	การจัดทำบทดลอง	การจัดทำงบการเงิน	การควบคุมภายใน	ภาษีอากรสำหรับวิสาหกิจ
The Revenue Department (2017: 2-3)	/	/				/
Satjawat Vorayota et al (2018: 1)		/			/	
Wariphin Mongkhonsamai et al (2016)	/	/		/		
Naphaphon Khlueanphet And		/		/		
Chusi Thisiriphet. (2014).						

การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยใช้วิธีการสังเกตรูปแบบเอกสาร ในการจัดทำบัญชีและวิธีการบันทึกบัญชีของผู้มีหน้าที่ทำบัญชี พบว่าการจัดทำบัญชีในปัจจุบันมีระบบการบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้อง ขาดระบบการจัดเก็บเอกสารอ้างอิงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ในการจดบันทึกข้อมูลของเหรียญกษาปณ์เป็นการบันทึกข้อมูลตามความเข้าใจแต่เพียงผู้เดียว ไม่สามารถถ่ายถอดให้กับบุคคลอื่นได้ รวมทั้งไม่มีระบบที่ช่วยในการควบคุมภายในเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานจึงมีความเสี่ยงในการสูญหายหรือทุจริตได้ จากนั้นจึงได้มีการนำปัญหาในการจัดทำบัญชีในปัจจุบันมาวิเคราะห์ออกแบระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ถึงแบบฟอร์มเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการบันทึกบัญชี ระบบบัญชีที่ใช้วิธีการบันทึกบัญชี และรายได้ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีที่ผ่านมา สำหรับปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกลุ่มใช้วิธีการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิด ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธาน เหรียญกษาปณ์วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง โดยการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่

ในการสัมภาษณ์ ใช้เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย กำหนดประเด็นคำถาม เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ สมุดจดบันทึก ตรวจสอบเครื่องมือการสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในประเด็นคำถามและจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้ตารางวิเคราะห์ Excel ประกอบด้วย เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการบันทึกบัญชี ระบบบัญชีที่ใช้ในกลุ่ม วิธีการบันทึกบัญชี รายได้ค่าใช้จ่าย ภาษีอากร การจัดทำบัญชีของกลุ่ม และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ร่างระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จำแนกจากการสัมภาษณ์ในตาราง Excel ไปให้ผู้ร่วมวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการบันทึกบัญชี ระบบบัญชีที่ใช้ในกลุ่ม วิธีการบันทึกบัญชี รายได้ค่าใช้จ่าย ภาษีอากร การจัดทำบัญชีของกลุ่ม และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ร่างระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง

ขั้นที่ 2 พัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดทำเอกสารรายงานเงินสตรับ-จ่ายตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 161) บัญชีกระขยอดเงินฝากธนาคาร บัญชีคุมลูกหนี้ บัญชีคุมสินทรัพย์ รายงานทางการเงิน นำเอกสารหลักฐานที่ได้จากการพัฒนาระบบบัญชีไปให้ผู้ร่วมวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาปรับแก้ให้ตรงกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดทำระบบบัญชี และวิธีการปฏิบัติการจัดทำบัญชี โดยใช้การเข้าประชุมประกอบด้วย คณะกรรมการกลุ่ม ตัวแทนกลุ่ม ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้งโดยใช้เครื่องมือแบบจดบันทึกเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำบัญชี นักวิจัยนำข้อมูลจากแบบจดบันทึกประชุมเชิงปฏิบัติการมาวิเคราะห์ข้อมูล และปรับแก้ตามมติที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ระบบบัญชีที่จัดทำขึ้นเหมาะสมกับการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง และง่ายต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนฯ นักวิจัยนำระบบบัญชีที่ปรับแก้ไขตามการประชุมเชิงปฏิบัติการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอแนะเพื่อให้สอดคล้องกับระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ขั้นที่ 3 ถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง
ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

นำระบบบัญชีที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดอบรม
เชิงปฏิบัติการการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง โดยนัด
คณะกรรมการกลุ่ม ตัวแทนกลุ่ม ผู้จัดทำบัญชีกลุ่ม นักวิจัยประชุมกลุ่มย่อยสรุปการพัฒนา
ระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง

สรุปผลการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาปัญหา อุปสรรคระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบล
ห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าการจัดทำบัญชีในปัจจุบันมีระบบ
การบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้อง ขาดระบบการจัดเก็บเอกสารอ้างอิงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้
ในการจดบันทึกข้อมูลของเหรียญเป็นการบันทึกข้อมูลตามความเข้าใจแต่เพียงผู้เดียว
ไม่สามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้ รวมทั้งไม่มีระบบที่ช่วยในการควบคุมภายในเกี่ยวกับ
สินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานจึงมีความเสี่ยงในการสูญหายหรือทุจริตได้ ในปัจจุบัน
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
จดทะเบียนเป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งมีรายได้จากการให้เช่าเครื่องสูบน้ำ, การขายพันธุ์ลูกกุ้ง
 เป็นต้น

ขั้นที่ 2 พัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งจากการประชุมร่วมกันแบบมีส่วนร่วมพบว่า

วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม ต้องการที่จะมีระบบบัญชีที่เข้าใจง่าย และก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของ
ข้อมูลทางการเงินที่จะต้องเผยแพร่ให้กับสมาชิกและบุคคลภายนอกทราบมีระบบ
การควบคุมภายในสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินงาน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนฯ และ ผู้วิจัย
ได้ร่วมกันพัฒนาระบบบัญชีตามเกณฑ์เงินสดซึ่งประกอบด้วยสมุดบัญชี 9 เล่ม ดังนี้

(1) สมุดบัญชีรายได้ สำหรับการบันทึกรายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานประจำเดือน ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 : สมุดบัญชีรายได้

สมุดบัญชีรายได้ของวิสาหกิจ	หน้า	
	รหัสเอกสาร	ln001

สำหรับเดือนสิ้นสุดวันที่

ว/ด/ป	รายละเอียดรายได้	ชื่อลูกค้า	จำนวนเงิน	รับเงินสด	ค้างชำระ	รหัสเอกสาร
รวมรายรับ			-			

ผู้จัดทำ

ผู้ตรวจสอบ

ในสมุดบัญชีรายได้จะแสดงข้อมูลรายได้ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ไม่ว่ากิจการจะรับเป็นเงินสดหรือไม่ แต่หากไม่ได้รับเป็นเงินสดต้องบันทึกลูกหนี้ในสมุดคุมยอดลูกหนี้หรือหากได้รับเป็นเงินสดต้องผ่านรายการไปยัง สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย

(2) สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สำหรับการบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ประจำเดือน ซึ่งมีรายละเอียดตาม ตารางที่ 3 ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3 : สมุดบัญชีรายจ่าย

สมุดบัญชีรายจ่ายของวิสาหกิจ	หน้า	
	รหัสเอกสาร	Ex001

สำหรับเดือนสิ้นสุดวันที่

ว/ค/ป	รายละเอียดรายจ่าย	ชื่อเจ้าหน้าที่	จำนวนเงิน	จ่ายเงินสด	ค่าชำระ	รหัสเอกสาร
รวมรายจ่าย						

ผู้จัดทำ _____

ผู้ตรวจสอบ _____

สมุดบัญชีรายจ่ายของวิสาหกิจฯ เพื่อบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมีการชำระหรือไม่ หากได้จ่ายเป็นเงินสดต้องผ่านรายการไปยัง สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่ายหรือ ถ้ายังไม่ได้ชำระต้องบันทึกรายการไปยังสมุดบัญชีเจ้าหนี้

(3) สมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย สำหรับการบันทึกรายการรับ - จ่ายที่เป็นเงิน ซึ่งในสมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย เป็นไปตามรูปแบบลักษณะตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 161) รวมทั้งยังสามารถใช้ในการยื่นภาษีเงินได้ของวิสาหกิจฯ (แบบบุคคลธรรมดา) ประจำปีซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 : สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย

สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย						รหัสเอกสาร	CFR001	
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผู้เลี้ยงกุ้งบ้านห้วยม่วง						เดือน	ปี พ.ศ.	
วัน/เดือน/ปี	คำอธิบายรายการ	เลขที่เอกสาร	เงินสดรับ			เงินสดจ่าย	เงินคงเหลือสุทธิ	หมายเหตุ
			ค่าสมาชิก	เช่าเครื่องสูบลูก	รับอื่นๆ			
ยอดรวมทั้งสิ้น				-		-		

สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย เป็นเอกสารที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อใช้อ้างอิงในการตรวจสอบ ของเงินสดรับและจ่ายที่เกิดขึ้นอีกทั้งยังให้ข้อมูลเงินสดคงเหลือในกิจการหากมีเงินสดมากเกินไปซึ่งเสี่ยงต่อการทุจริตก็ควรต้องนำฝากธนาคาร ทุกสิ้นเดือนต้องมีการสรุปรายการเงินสดรับ - จ่าย รวมทั้งลงนามรับรองของผู้จัดทำ ผู้ตรวจสอบ ประธานวิสาหกิจฯ รองประธานวิสาหกิจฯ เมื่อลงนามครบถ้วนจะทำการประกาศให้สมาชิกทราบในทำการของวิสาหกิจฯ ตามภาพ 4 ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

สรุปรายการเงินสดรับ-จ่าย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง

ประจำเดือน	_____	ปี พ.ศ.	_____	วันที่จัดทำ	_____
สรุปเงินสดรับประจำเดือน	_____	- บาท		ผู้จัดทำ	
สรุปเงินสดจ่ายประจำเดือน	_____	- บาท		(.....)	

ภาพที่ 4 : สรุปรายงานเงินสดรับ - จ่าย

ที่มา : Tarika Yamkamang and Nantawat Panyayodtanakorn, 2019

(4) สมุดบัญชีคุมยอดลูกหนี้ สำหรับรายการบันทึกรายการค้างรับ (ลูกหนี้) ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 : สมุดบัญชีคุมยอดลูกหนี้

สมุดบัญชีคุมยอดลูกหนี้						หน้า
รายงาน ณ วันที่ _____						รหัสเอกสาร ARO02
ยอดลูกหนี้รวม _____						
ว/ด/ป	รหัสลูกหนี้	ชื่อลูกหนี้	ยอดหนี้	อ้างอิง	กำหนดชำระ	สถานะลูกหนี้
ลงนามผู้จัดทำ			ณ วันที่			
ลงนามผู้ตรวจสอบ			ณ วันที่			

สมุดบัญชีคุมยอดลูกหนี้ใช้ในการบันทึกลูกหนี้ค้างชำระที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ นอกจากนี้ในสมุดบัญชีคุมยอดลูกหนี้ยังสามารถตรวจติดตามยอดคงค้างของลูกหนี้ในสิ้นรอบระยะเวลารายงานของแต่ละเดือน รวมทั้งมีการบันทึกข้อมูลการติดต่อกับลูกหนี้เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานกับลูกหนี้ดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 6 ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 6 : ทะเบียนลูกหนี้

ทะเบียนลูกหนี้			หน้า รหัสเอกสาร AR001
รหัสลูกหนี้	ชื่อ-นามสกุล	โทรศัพท์	ที่อยู่ลูกหนี้

(5) สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ ใช้ในการบันทึกหนี้สินคงค้างของวิสาหกิจที่มีต่อเจ้าหนี้ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับมูลค่าหนี้เรียงตามเจ้าหนี้ที่ได้บันทึกไว้ในทะเบียนเจ้าหนี้ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 : สมุดบัญชีคุมยอดเจ้าหนี้

สมุดบัญชีคุมยอดเจ้าหนี้							หน้า รหัสเอกสาร AP002
รายงาน ณ. วันที่ _____				ยอดเจ้าหนี้รวม _____			
วน/ด/บป	รหัสเจ้าหนี้	ชื่อเจ้าหนี้	ยอดหนี้	อ้างอิง	กำหนดชำระ	สถานะเจ้าหนี้	
ลงนาม/ผู้จัดทำ			ณ. วันที่ _____				
ลงนาม/ผู้ตรวจสอบ			ณ. วันที่ _____				

การพัฒนาระบบบัญชีวิชาชีพชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

สมุดบัญชีกระหนบยอดเงินฝากธนาคาร ใช้ในการบันทึกรายการฝากเงิน-ถอนเงินพร้อมทั้งแสดงคำอธิบายรายการที่เกิดขึ้น กิจกรรมไม่ควรสำรองเงินสดไว้ในวิสาหกิจฯ เป็นจำนวนมากเพราะเสี่ยงต่อการทุจริตและสูญหายได้ง่าย ดังนั้นจึงควรฝากเงินสดที่เกินความจำเป็นดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร

(7) สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ สำหรับการบันทึกสินทรัพย์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน ตามรายละเอียดตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 : สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์

สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์						หน้า
รายงานสินทรัพย์						รหัสเอกสาร AST001
ณ.วันที่ _____						
ว/ด/ป	รายละเอียดทรัพย์สิน	รหัสทรัพย์สิน	มูลค่าทรัพย์สิน	รหัสเอกสาร	สถานะทรัพย์สิน	หมายเหตุ

ลงนามผู้จัดทำ _____ ณ.วันที่ _____

ลงนามผู้ตรวจสอบ _____ ณ.วันที่ _____

สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ ใช้ในการบันทึกข้อมูลสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่กิจการ จึงถือได้ว่าเป็นสมุดบัญชีที่มีประโยชน์ในการควบคุมสินทรัพย์ หากสินทรัพย์สูญหายทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้และหาแนวทางป้องกันในอนาคต

(8) สมุดบัญชีคุมสินค้า สำหรับใช้ในการบันทึกสินค้ารับเข้าและจำหน่ายออก ซึ่งมีรายละเอียดตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 : สมุดบัญชีคุมสินค้า

รายการสินค้า										หน่วยนับ .
ลำดับ	วัน / เดือน / ปี	รหัสเอกสาร	ผู้ขาย/ผู้ซื้อ	สินค้าเข้า จำนวน	สินค้าออก จำนวน	คงเหลือ	ราคาต้นทุน	มูลค่า	มูลค่าต้นทุนขาย	มูลค่าสินค้าคงเหลือ

สมุดบัญชีคุมสินค้ามีความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมมูลค่าและปริมาณของสินค้าที่กิจการมีไว้เพื่อจำหน่าย รวมทั้งยังสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่จำหน่ายซึ่งสมุดบัญชีคุมสินค้าได้ใช้หลักการคำนวณต้นทุนสินค้าแบบเข้าก่อน-ออกก่อนมาใช้ (First-in, First-out) เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตรมีโอกาที่จะเน่าเสียได้ง่าย

(9) สมุดบัญชีคุมผู้ถือหน่วยลงทุน สำหรับการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยมูลค่าหน่วยลงทุนที่สมาชิกแต่ละคนได้ลงทุนไว้ ตามรายละเอียดตารางที่ 12 ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 12 : สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน

สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน										หน้า	
รายงาน ณ . วันที่			จำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายทั้งหมด				หุ้น มูลค่า บาท		รหัสน		Ho001
			วัน/เดือน/ปีที่ชื่อ.....		วัน/เดือน/ปีที่ชื่อ.....		วัน/เดือน/ปีที่ชื่อ.....		วัน/เดือน/ปีที่ชื่อ.....		
ลำดับ	รหัสสมาชิก	ชื่อ - นามสกุลสมาชิก	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	รวมมูลค่าหน่วยลงทุน
รวมมูลค่า											

สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุนนี้มีประโยชน์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ
ปันผลจากผลการดำเนินงานประจำปีของวิสาหกิจชุมชนตามสัดส่วนของหน่วยลงทุนที่ถือไว้

ขั้นที่ 3 ถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง
ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความพึง
พอใจที่มีต่อการพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอ
กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม (2) การรับรู้การทำงานระบบบัญชีด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้
งานของวิสาหกิจฯ (3) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนฯ
พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ถึงร้อยละ 72.7 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้ตอบ
แบบสอบถามมีตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจ เป็นสมาชิก ร้อยละ 36.4 กรรมการ
ร้อยละ 45.5 เลขานุการร้อยละ 9.1 เภรัญญกรร้อยละ 9.1 โดยส่วนใหญ่เป็นกรรมการของ
วิสาหกิจ ดังตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	n=11	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	72.7
หญิง	3	27.3
อายุ		
10-20 ปี	0	0
21-30 ปี	0	0
31-40 ปี	0	0
41-50 ปี	4	36.4
อายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	7	63.6
ตำแหน่งงาน		
สมาชิก	4	36.4
กรรมการ	5	45.5
เลขานุการ	1	9.1
ற்றுณிக	1	9.1
ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่		
น้อยกว่า 6 เดือน	2	18.2
ระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี	5	45.5
มากกว่า 1 ปีขึ้นไป	4	36.4

การรับรู้การทำงานระบบบัญชีด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานของวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบบัญชีที่มีอยู่ในปัจจุบันก่อนที่ได้รับ การพัฒนาระบบบัญชีขึ้นใหม่ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ดังตารางที่ 14 ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 14 : การรับรู้การทำงานระบบบัญชีด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานของวิสาหกิจ
ชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	n=11				
	Min	Max	Mean	S.D.	ความหมาย
ความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกบัญชี	3	5	4.273	0.647	มาก
ความถูกต้องของรายงานต่าง ๆ	3	5	4.273	0.647	มาก
ความเชื่อมโยงของข้อมูลบัญชีและภาษี	2	5	4.091	1.044	มาก
ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2	5	3.636	0.924	ปานกลาง
ผู้วิสาหกิจมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี	3	5	4.000	0.775	มาก
ค่าเฉลี่ย			4.055	0.807	มาก

ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภายหลังจากการพัฒนาระบบบัญชี
ปรากฏว่าความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.54 ซึ่งหมายถึงระบบบัญชีที่ได้ใช้สามารถช่วยให้การทำงานของ
ผู้จัดทำบัญชีรวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการควบคุมภายในได้ดี สามารถออก
รายงานทางการเงินเพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบถึงผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ตามตาราง
ที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 : ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง

รายการ	n=11				
	Min	Max	Mean	S.D.	ความเห็น
ระบบบัญชีช่วยให้การทำงานรวดเร็วมากยิ่งขึ้น	4	5	4.364	0.505	เห็นด้วย
ระบบบัญชีช่วยในการอำนวยความสะดวกในการจัดทำงานทางการเงิน	4	5	4.455	0.522	เห็นด้วย
ระบบบัญชีทำให้การดำเนินงานได้อย่างสะดวกและเป็นประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	4	5	4.455	0.522	เห็นด้วย
ระบบบัญชีช่วยให้เกิดการควบคุมภายในได้ดียิ่งขึ้น	4	5	4.445	0.522	เห็นด้วย
ท่านสามารถถ่ายทอดระบบบัญชีได้	3	5	4.091	0.539	เห็นด้วย
ความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีในภาพรวม	3	5	4.273	0.647	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย			4.398	0.544	เห็นด้วย

บทสรุป

1) ศึกษาปัญหา อุปสรรคระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าการจัดทำบัญชีในปัจจุบันมีระบบการบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้อง ขาดระบบการจัดเก็บเอกสารอ้างอิงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ในการจดบันทึกข้อมูลของเหรียญิกเป็นการบันทึกข้อมูลตามความเข้าใจแต่เพียงผู้เดียวไม่สามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้ รวมทั้งไม่มีระบบที่ช่วยในการควบคุมภายในเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานจึงมีความเสี่ยงในการสูญหายหรือทุจริตได้ ทั้งนี้งานวิจัยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Satjawat Vorayota et al (2018: 1) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ปัญหาในการจัดทำบัญชีมีการลงบันทึกรายการไม่ครบถ้วนรวมทั้งขาดเอกสารอ้างอิงการบันทึกรายการ Naphaphon Khluenphet And Chusi Thisiriphet. (2014) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาในการจัดทำบัญชีไม่ได้บันทึกบัญชีต่อเนื่องเป็นประจำ ยังไม่ได้มีการใช้แบบฟอร์มที่เหมาะสม ผู้มีหน้าที่ทำบัญชียังขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี The Revenue Department (2017: 2-3) ตามคู่มือภาษีสำหรับวิสาหกิจชุมชนฯ พบว่าวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้จัดทะเบียนในรูปแบบของบุคคลธรรมดา ส่งผลให้มีภาระหน้าที่ 3 ด้าน ภาษีที่ต้องขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร, การจัดทำรายงานเงินสดรับ - จ่าย, ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษี และสอดคล้องกับ Thari Hiranratsami et al (2016: 10) กล่าวถึงคำจำกัดความของการบัญชีตามความหมายของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับความหมายของการบัญชีดังกล่าว รวมถึงงานวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ Dutsani Songmueang (2018: 1-3) ได้ให้ความหมายระบบบัญชี คือ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารทางการเงินต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิจัยมีความแตกต่างในด้านเกี่ยวกับรูปแบบของการทำงานการเงิน การบันทึกรายการในสมุดแยกประเภท ผังบัญชีสืบเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะการดำเนินงานเป็นบุคคลธรรมดาส่งผลให้มีการจัดทำรายงานตามรูปแบบที่ต้องเสียภาษีให้กับกรมสรรพากร โดยไม่ได้บันทึกรายการค้าในสมุดแยกประเภทรวมทั้งการกำหนดผังบัญชี แต่ได้มีการใช้หลักการบันทึกรายการบัญชี การรวมข้อมูล และการจัดเก็บเอกสารซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว Nitaya Horarueang (2017: 8) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ว่า เป็นศิลปะการจดบันทึก การจำแนก การสรุปผลและการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงิน โดยใช้หน่วยเงินตรา ซึ่งผลการวิจัย

มีความแตกต่างเกี่ยวกับ วงจรในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจไม่ได้มีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ การผ่านรายการไปสมุดแยกประเภท การทำงานทดลอง การปิดบัญชีและการจัดทำงบการเงิน สืบเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนฯ ได้ใช้ระบบบัญชีเดียวในการบันทึกบัญชีที่เกิดขึ้น เพื่อนำเสนองบการเงินตามรูปแบบการเสียภาษีบุคคลธรรมดาในด้านของความสอดคล้องพบว่าได้มีการนำหลักการของระบบบัญชีมาปรับใช้กับรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนฯ Federation Of Accounting Professions (2018: 9) ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงิน ผลการวิจัยมีความแตกต่างจากทฤษฎีในด้าน รูปแบบการนำเสนองบการเงินและผลการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนฯ ไม่ได้มีการจัดทำงบการเงินฉบับสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นบุคคลธรรมดาในการนำเสนองบการเงินจึงเป็นไปตามรูปแบบของกรมสรรพากรเท่านั้น ในส่วนของความสอดคล้องได้มีการนำทฤษฎีเกี่ยวกับ การให้ข้อมูลทางบัญชี สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่ายปรับใช้กับรูปแบบของการนำเสนอผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ และ Federation Of Accounting Professions (2018: 6 - 8) ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 เรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ผลการวิจัยมีความแตกต่างจากทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ราคาทุนของสินทรัพย์เมื่อเริ่มแรก โดยไม่ได้มีการรับรู้ต้นทุนการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์หรือต้นทุนสำหรับการรื้อ เนื่องจากปัจจุบันรูปแบบของวิสาหกิจเป็นรูปแบบบุคคลธรรมดา ไม่ได้มีการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามกฎหมายทางบัญชี แต่ได้นำหลักการเกี่ยวกับการประมาณการอายุการให้ประโยชน์ การบันทึกข้อมูลสินทรัพย์เพื่อประโยชน์ในด้านการควบคุมภายใน

2) การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

(2.1) ในการพัฒนาระบบบัญชีทางผู้วิจัยได้ทำการออกแบบระบบบัญชีให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินกิจการ โดยแบ่งสมุดบัญชีออกเป็น 9 เล่ม ได้แก่ สมุดบัญชีรายได้ สมุดบัญชีรายจ่าย สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สมุดบัญชีกระทบยอดเงินฝากธนาคาร สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ สมุดบัญชีคุมสินค้า สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Satjawat Vorayota et al (2018: 1) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพใน

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

การแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหารผลการวิจัยได้ออกแบบสมุดบัญชี 7 เล่มประกอบด้วยสมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดงบประมาณการผลิต และสมุดรายได้และค่าใช้จ่าย แต่สมุดบัญชีที่แตกต่างกันของวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ไม่ได้มีการออกแบบสมุดบัญชีคุมงานระหว่างทำและ สมุดบัญชีงบประมาณการผลิต เนื่องจากผู้วิจัยพบความแตกต่างระหว่างลักษณะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Naphaphon Khlueanphet And Chusi Thisiriphet. (2014) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา ระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยได้ออกแบบสมุดบัญชี 6 เล่มประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมงบประมาณการผลิต สมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย ซึ่งสมุดบัญชีมีความแตกต่างกันได้แก่ สมุดคุมงานระหว่างทำ และ สมุดคุมงบประมาณการผลิต อีกทั้งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าเหรียญกษาปณ์ของวิสาหกิจมีอายุเกินกว่า 50 ปี รวมทั้งกรรมการและสมาชิกท่านอื่น ๆ มีอายุมากเช่นกันดังนั้นระบบบัญชีจึงควรจะมีการจัดทำแบบเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน รวมทั้งสามารถสรุปผลในรูปของรายงานทางการเงินได้

(2.2) ภายหลังจากการนำระบบบัญชีไปใช้ พบว่าผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี กรรมการ สมาชิก มีความเห็นต่อระบบการบัญชีในระดับดี เพราะสามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีรวดเร็วขึ้น ข้อมูลทางการเงินมีความน่าเชื่อถือตรวจสอบได้รวมทั้งทำให้ทราบผลการดำเนินงานประจำปีและยังสามารถจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ง่ายแก่การตรวจสอบการบันทึกบัญชีสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของกิจการมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

ในการพัฒนาระบบบัญชีควรคำนึงถึง สภาพการดำเนินงานของกิจการที่นำระบบบัญชีไปใช้ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ ลักษณะกิจการให้บริการ กิจการซื้อขายไป และกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ออกแบบระบบบัญชีควรศึกษากฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กระบวนการในการจัดทำบัญชีสอดคล้องกับกฎหมายภาษี เพื่อเพิ่มความถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักการมาตรฐานบัญชีที่รับรองทั่วไปและประมวลรัษฎากร ซึ่งในส่วนงานต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้บริหารกิจการ กรรมการ รวมทั้งผู้จัดทำบัญชีต้องให้

ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นอย่างมากเนื่องจากจะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นระหว่างกิจการกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยในด้านเกี่ยวกับการบัญชีบริหารต้นทุน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำข้อมูลทางการเงินมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวใช้ในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อลดต้นทุน การบริหารต้นทุน เพื่อเพิ่มมูลค่า

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” สำเร็จได้ขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณ ดร.มัลลิกา คงแก้ว ที่ปรึกษาในการจัดทำวิจัยในครั้งนี้และ ขอขอบคุณหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชีบริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่สนับสนุนทุนการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์ด้านสถานที่การติดต่อประสานงานจาก คุณสุวิทย์ ลาวัณวิสุทธิ ประธานวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และขอขอบพระคุณคณะกรรมการรวมทั้งสมาชิกทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศให้เข้มแข็ง หากมีข้อบกพร่องใด ๆ ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยกราบขอภัยและยินดีที่จะน้อมรับคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสืบต่อไป

References

Dutsani Songmueang. (2018). *Accounting System Design*. Bangkok: Samao Tham Publisher. (In Thai)

- Federation of Accounting Professions. (2018). *Thai Accounting Standard 1*. (Online). Retrieved form <http://www.tfac.or.th/Article/Detail/78326> (2019, Jan 10). (In Thai)
- Federation of Accounting Professions. (2018). *Thai Accounting Standard 16*. (Online). Retrieved form <http://www.tfac.or.th/Article/Detail/78326> (2019, Jan 10). (In Thai)
- Ministry Of Agriculture And Cooperatives. (2005). *Community Enterprise Promotion Act*. (Online). Retrieved Form https://www2.moac.go.th/ewt_news.php?nid=4062&filename=index (2019, Jan 12). (In Thai)
- Naphaphon Khlueanphet And Chusi ThiSiriPhet. (2019). *Accounting system development for Organic Herbal Community Enterprise, Tambon San Maha Phon, Amphoe Mae Taeng, Chiang Mai Province*. (Online). Retrieved form http://www.tnrr.in.th/?page=result_search&record_id=10178686 (2019, Jan 15). (In Thai)
- Nitaya Horarueang. (2017). *Fundamental Accounting Principles*. Bangkok: Samlada Publisher. (In Thai)
- Satjawat Vorayota, Manatsada Chaisawaneeyakorn, Wilasinee Sangkampra and Mongkhon Kittiwutikrai. (2018). Development of Accounting System in Management to Enhance Competitiveness Of the Local Cotton Sewing Group, Ban Kok-ai Village, Khamcha-I Sub-district, Khamcha-i District, Mukdahan Province. *Nakhon Phanom University Journal*. 08(02), 81-89. (In Thai)
- Suchart Prasitruksin. (2012). *Research Methods in Social Sciences*. Bangkok: Samlada Publisher. (In Thai)
- Thari Hiranratsami, Phonphathu Piyawan, Worasak Thummanon, Phawini Manowan And Wasathon Chutiphinyo. (2016). *Principle Of Accounting*. Bangkok: Chun phaplitching Publisher. (In Thai)

- The Revenue Department. (2006). *Notification of the Director-General of the Revenue Department regarding income tax (Issue 161)*. (Online). Retrieved Form <https://www.rd.go.th/publish/33189.0.html> (2019, Jan 12) (In Thai)
- The Revenue Department. (2017). *Tax guide for community enterprises*. (Online). Retrieved Form http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/porkor/taxused/community_091160.pdf (2019, Jan 12) (In- Thai)
- Wariphin Mongkhonsamai, Natthaya Banthao And Panatda Tokhamnoot. (2016). *Accounting System Development of Hemp Products Group At Ban Huai Sai, Mae Rim District, Chiang Mai Province*. National Research Council Of Thailand. (In Thai)

Received: August 8, 2019

Revised: October 3, 2019

Accepted: October 7, 2019